

Mons. doc. ThDr. Tomáš Galis, PhD.

Biskupský úrad, Jána Kalinčiaka 1, P.O.Box B-46, 011 36 Žilina 1

Posudok habilitačnej práce

Dr. theol. Jozefa Žuffu

Pastoračné plánovanie. Konkrétna odozva na Druhý vatikánsky koncil

Dr. theol. Jozef Žuffa vo svojej habilitačnej práci o pastoračnom plánovaní, ktorú predložil na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity, spracoval tému, ktorej sa dlhodobo venuje aj svojimi príspevkami na konferenciách, či publikovanými v rôznych domácich i zahraničných periodikách. Pastoračné plánovanie pri aktuálnom tempe zmien v spoločnosti získava na dôležitosti. Je prejavom ochoty rozvíjať efektivitu pastoračnej praxe. Téma práce je stále aktuálna a rozsiahly bibliografický materiál v nej nazhromaždený z pokoncilového obdobia je sám o sebe prínosom a svedčí o jeho dobrej erudícii.

Aktuálnosť a dôležitosť pastoračného plánovania zdôrazňujú aj poslední pápeži: Ján Pavol II. v apoštolskom liste *Na začiatku nového tisícročia* (NMI 29) píše: „*povzbudzujem biskupov miestnych cirkví, podporovaných rozličnými zložkami Božieho ľudu, aby s dôverou načrtli etapy budúcej cesty a uviedli do súladu rozhodnutia jednotlivého diecézneho spoločenstva s rozhodnutiami susedných cirkví i Cirkvi všeobecnej*“.

Pápež Benedikt XVI. v encyklike o kresťanskej láske okrem iného napísal, že „*k spontánnosti jednotlivca treba pridať aj plánovanie, predvídanie a spoluprácu s inými inštitúciami*“ (Deus caritas est 31).

A pápež František v apoštolskej exhortácii o ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete píše: „*Pastorácia založená na misijnej perspektíve si žiada opustiť pohodlné pastoračné kritérium typu „vždy sa to tak robilo“. Pozývam všetkých, aby boli odvážni a kreatívni v úlohe znovu definovať ciele, štruktúry, štýl a evanjelizačné metódy vlastných spoločenstiev. Stanovenie cieľov bez adekvátneho preskúmania prostriedkov na ich dosiahnutie je odsúdené do sveta fantázie*“ (Evangelii gaudium 33).

Tento pápežov „odvážny a kreatívny“ proces – autor v práci píše o súbore procesov – ak sa stane iniciatívou celého spoločenstva, pomôže na jednej strane predchádzať vyhoreniu aktívnych jednotlivcov a na druhej strane neprimeranej ľahostajnosti mnohých iných.

Pastoračné plánovanie už existuje vo viacerých diecézach, ale aj vo farnostiach a v rehoľných spoločenstvách, stále však nemá dostatočné ukotvenie vo výukovom procese a teologických koncepciách pastoračnej práce.

Spracované texty využívajú empiricko-kritickú metódu pastorálnej teológie, ktorá je postavená na línii kairológia, kriteriológia a praxeológia. Metóda vychádza zo zhodnotenia aktuálnej pastoračnej situácie, následne reflektuje normatívne a teologicko-pastorálne kritériá, nakoniec stanovuje návrhy pre prax, ktoré zohľadňujú potrebu pružnej reakcie na pohyby v spoločnosti.

Štruktúra práce poukazuje na schopnosť autora prehľadne a systematicky zdefinovať a spracovať načrtnuté tematické okruhy. Predložená habilitačná práca má celkovo 127 strán (z toho 9 strán bibliografie, pramennej literatúry a internetových zdrojov; má 167 odkazov na poznámky pod čiarou) a je obsahovo rozdelená na úvod, tri kapitoly a záver.

V prvej kapitole zosumarizoval analýzu teológov a sociológov náboženstva na stav spoločnosti v kontexte spoločenských zmien v postkomunistických krajinách, ktorá pomáha teológii „držať prst na pulze času“, budovať základy systematického a koncepčného prístupu na úrovni farnosti, diecézy alebo celonárodnej.

Druhá kapitola obsahuje spracovanie viacerých teologických interpretácii pastoračného charakteru Druhého vatikánskeho koncilu, ktorý vzal na vedomie pluralitu sveta so znameniami čias a výzvami k dialógu so súčasnou kultúrou.

Tretia kapitola popisuje proces pastoračného plánovania a jeho implementáciu v Katolíckej cirkvi vo svete i Pastoračný plán 2007-2013 na Slovensku. Prináša tiež praktické ukážky pastoračného plánovania vo vybraných farnostiach a jednej organizácii metódou aktívneho pozorovania. Príklady sú doplnené kvalitatívnym spracovaním pozitívnych aj negatívnych názorov kňazov na pastoračné plánovanie.

Každá kapitola v závere poukazuje na situáciu, aktuálnosť a stav pastoračného plánovania na Slovensku.

Predložená práca ponúka priestor na to, aby boli popri tradičných pastoračných aktivitách na Slovensku vytvárané nové modely pre prax. Takéto modely môžu podporovať participatívnosť ľudí hlásiacich sa k Cirkvi, spoluprácu a prevzatie spoluzodpovednosti za chod spoločenstiev na rôznych úrovniach.

V bibliografickom zápise, možno nedôslednosťou, autor neuviedol ani v poznámkach pod čiarou ani v použitej literatúre publikácie, ktoré boli aj knižne vydané, týkajúce sa kapitoly 3.7 Pastoračného plánovania na Slovensku a synodálnych uzáverov v niektorých diecézach.

Výsledkom dobrého pastoračného plánu môže byť diferencovaný prístup k ľuďom s rôznymi potrebami a odlišnými životnými okolnosťami. Zdefinovaný plán poskytuje priestor aj pre spätné vyhodnotenie realizácie naplánovaného a možnosť následného zrealizovania vízií. Zároveň môže vytvárať nové štandardy spolupráce medzi klerikmi a laikmi, nakoľko sa obidve skupiny tímovo podieľajú na tvorbe plánu.

Záverom môžem len skonštatovať, že autor habilitačnej práce svojím prínosom preštudovaných materiálov, prináša nové poznatky v uvedenej oblasti.

Spracovaním a napísaním svojej práce skutočne preukázal, že má schopnosti vedecky pracovať.

Otázky do diskusie:

Na základe spracovania témy a autorových praktických skúseností, čo spôsobuje pomalé aplikovanie pastoračného plánovania v praxi Katolíckej cirkvi u nás?

Vie si autor práce predstaviť, kam by viedla pastoračná prax bez pastoračného plánovania, resp. či vie vymenovať nejaké negatíva s aplikáciou pastoračného plánovania v praxi?

Ako vidí autor implementáciu pastoračného plánovania do univerzitného vzdelávania a formácie kňazov?

Habilitačnú prácu odporúčam k obhajobe.



Mons. doc. ThDr. Tomáš Galis, PhD.

Žilina, 7. 03. 2019